

Kulturutskottets betänkande 2021/22:KrU2

Det civila samhället

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar bl.a. om det civila samhällets viktiga roll, demokrativillkor, felaktiga utbetalningar, stöd via kommuner och regioner, om att samla bidragsgivning till en myndighet, bidrag till organisationer bildade på etnisk grund, coronaviruset, motivet till det statliga stödet till trossamfund och revisorskrav för vissa trossamfund.

I betänkandet finns 13 reservationer (M, SD, C, KD, L, MP) och fem särskilda yttranden (M, SD, C, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 85 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden.....	7
DET CIVILA SAMHÄLLET.....	7
Det civila samhällets viktiga roll.....	7
Demokrativillkor	9
Felaktiga utbetalningar	10
Stöd via kommuner och regioner.....	12
Samla bidragsgivning till en myndighet	14
Bidrag till organisationer bildade på etnisk grund.....	15
Coronaviruset	17
TROSSAMFUND	20
Stöd till trossamfund	20
Motivet till det statliga stödet till trossamfund	21
Revisorskrav för trossamfund som får utländsk finansiering och för trossamfund som brustit när det gäller demokrativillkoren	22
FÖRENKLAD BEREDNING	24
Motioner som bereds förenklat.....	24
Reservationer	25
1. Det civila samhällets viktiga roll, punkt 1 (KD).....	25
2. Det civila samhällets viktiga roll, punkt 1 (L).....	25
3. Det civila samhällets viktiga roll, punkt 1 (MP).....	26
4. Demokrativillkor, punkt 2 (KD).....	27
5. Felaktiga utbetalningar, punkt 3 (SD).....	28
6. Stöd via kommuner och regioner, punkt 4 (SD).....	29
7. Samla bidragsgivning till en myndighet, punkt 5 (M).....	30
8. Bidrag till organisationer bildade på etnisk grund, punkt 6 (M).....	30
9. Bidrag till organisationer bildade på etnisk grund, punkt 6 (SD).....	31
10. Coronaviruset, punkt 7 (C).....	32
11. Stöd till trossamfund, punkt 8 (SD).....	33
12. Motivet till det statliga stödet till trossamfund, punkt 9 (SD).....	33
13. Revisorskrav för trossamfund som får utländsk finansiering och för trossamfund som brustit när det gäller demokrativillkoren, punkt 10 (M).....	34
Särskilda yttranden	36
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (M).....	36
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (SD).....	36
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (C).....	36
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (KD).....	36
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (L).....	37
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	38
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	38
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	48

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Det civila samhället

1. Det civila samhällets viktiga roll

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 17,

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 22 och

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10.

Reservation 1 (KD)

Reservation 2 (L)

Reservation 3 (MP)

2. Demokrativillkor

Riksdagen avslår motion

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 13.

Reservation 4 (KD)

3. Felaktiga utbetalningar

Riksdagen avslår motion

2021/22:2463 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 5 (SD)

4. Stöd via kommuner och regioner

Riksdagen avslår motion

2021/22:2463 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 6 (SD)

5. Samla bidragsgivning till en myndighet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3365 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 9,

2021/22:3372 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 4,

2021/22:3789 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 2 och

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 19.

Reservation 7 (M)

6. Bidrag till organisationer bildade på etnisk grund

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2463 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD) yrkande 10,

2021/22:3365 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 10,

2021/22:3704 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 13 och

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 18.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

7. Coronaviruset

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 1 och

2021/22:3797 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD) yrkande 2.

Reservation 10 (C)

Trossamfund

8. Stöd till trossamfund

Riksdagen avslår motion

2021/22:2465 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 11 (SD)

9. Motivet till det statliga stödet till trossamfund

Riksdagen avslår motion

2021/22:2465 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 12 (SD)

10. Revisorskrav för trossamfund som får utländsk finansiering och för trossamfund som brustit när det gäller demokrativillkoren

Riksdagen avslår motion

2021/22:3372 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkandena 5 och 6.

Reservation 13 (M)

Förenklad beredning

11. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 17 februari 2022

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Kristina Axén Olin (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Bo Broman (SD), Lars Mejern Larsson (S), Catarina Deremar (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Jonas Andersson i Lingham (SD), Anna Sibinska (MP), John E. Weinerhall (M) och Anna-Belle Strömberg (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 85 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22. Motionsyrkandena handlar bl.a. om vilka organisationer som bör få statliga bidrag, felaktigt utbetalade medel, om att samla bidragsgivning till en myndighet, coronaviruset, stöd till trossamfund och motiv för detta stöd samt revisionskrav för vissa trossamfund. Av dessa behandlas 65 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Motionsförslagen som bereds förenklat finns även i bilaga 2.

Utskottets överväganden

DET CIVILA SAMHÄLLET

Det civila samhällets viktiga roll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om det civila samhällets viktiga roll med hänvisning till att de till viss del är tillgodosedda.

Jämför reservation 1 (KD), 2 (L) och 3 (MP).

Motionerna

Roland Utbult m.fl. (KD) framhåller i kommittémotion 2021/22:4162 yrkande 10 att civilsamhället är en av samhällets grundbultar. Motionärerna anger att hjälporganisationer, föreningar, kyrkor, trossamfund, idrottsklubbar och sociala företag är viktiga delar av vårt samhälle och lägger grunden för demokrati, medmänsklighet och ett fungerande samhälle.

Juno Blom m.fl. (L) understryker i kommittémotion 2021/22:3985 yrkande 17 civilsamhällets viktiga roll i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Motionärerna påtalar att bl.a. idrottsklubben, scoutkåren och musikverksamheten skapar ett viktigt andningshål i vardagen för dem som lever i en hederskontext.

Nicklas Attefjord m.fl. (MP) påtalar i kommittémotion 2021/22:4065 yrkande 22 vikten av att stötta föreningslivet och folkhögskolor. Motionärerna anger också att äldre måste få vetskap om vad som erbjuds dem, och att det som erbjuds bör vara kostnadsfritt eller erbjudas till en rimlig kostnad.

Bakgrund

Regeringens politik för det civila samhället handlar om att villkoren för det civila samhället som en central del i demokratin ska förbättras. I det civila samhället ingår allt från nätverk, tillfälliga sammanslutningar och frivilliga insatser till ideella föreningar, registrerade trossamfund, stiftelser och kooperativ.

Statsbidrag om sammanlagt 24,3 miljarder kronor (varav 10,6 miljarder kronor till biståndsverksamheter) fördelades till det civila samhällets organisationer under 2020, vilket var ca 3,6 miljarder kronor mer än 2019.

Utskottet uttalade i sitt budgetbetänkande för 2022 (bet. 2021/22:KrU1) att samhällsnyttan av det civila samhällets verksamheter inte nog kan understrykas samt att viktiga initiativ inom exempelvis integration, aktiviteter

för barn i ekonomiskt utsatta familjer och hjälp till hemlösa bärs av människors ideella engagemang och ekonomiska stöd till dessa organisationer.

Med anledning av covid-19-pandemin har särskilda medel under 2020–2021 tilldelats det civila samhällets organisationer. Riksdagen beslutade vidare i budgeten för 2022 (bet. 2021/22:KrU1, rskr. 2021/22:85) att, med anledning av covid-19-pandemin, anslå 25 miljoner, utöver regeringens förslag, till en satsning riktad till de av civilsamhällets organisationer som arbetar med att motverka ensamhet hos äldre samt 20 miljoner kronor, utöver regeringens förslag, som en förstärkning för att flera barn och ungdomar ska få tillgång till friluftaktiviteter genom scouterna. Vidare kan nämnas att regeringen den 3 februari 2022 i en extra ändringsbudget föreslog ett förstärkt stöd till det civila samhället för att mildra effekterna av pandemin (prop. 2021/22:113). Förslaget innebär ett tillfälligt stöd på 50 miljoner kronor till civilsamhällets barn- och ungdomsorganisationer. Även särskilda insatser på 80 miljoner kronor föreslås till organisationer i civilsamhället som arbetar med särskilt utsatta grupper. Riksdagen räknar med att fatta beslut i slutet av februari 2022.

Det finns ett antal pensionärsorganisationer – Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Seniorerna – Sveriges Pensionärsförbund (SPF), Svenska Kommunalpensionärernas Förbund (SKPF) och Riksförbundet Pensionärgemenskap (RPG) – som anordnar träffar, utbildningar, resor, kulturaktiviteter och olika friskvårdsaktiviteter. Sedan 2019 har Riksidrottsförbundet tilldelats särskilt stöd från regeringen i syfte att skapa bättre förutsättningar för äldre att idrotta i förening och bryta ensamheten hos målgruppen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det civila samhället är av central betydelse för demokratin och fyller många viktiga funktioner, och är en av samhällets grundbultar. Hjälporganisationer, trossamfund, sociala företag, idrottsklubbar och musikverksamhet m.fl. verkar som demokratiskola, röstbärare och opinionsbildare och skapar samhällsnyttig verksamhet inom olika sektorer samt bidrar till gemenskap och tillit mellan människor och skapar ett tryggare och mer inkluderande samhälle. Som motionärerna påpekar är det också viktigt att äldre får vetskap om olika aktiviteter som erbjuds och att det finns aktiviteter som kan erbjudas till en rimlig kostnad. Som exempel kan nämnas att det finns ett antal pensionärsorganisationer som anordnar träffar, utbildningar, resor, kulturaktiviteter och olika friskvårdsaktiviteter. Även Riksidrottsförbundet har tilldelats särskilt stöd från regeringen i syftet att skapa bättre förutsättningar för äldre att idrotta i förening och bryta ensamheten hos målgruppen.

Utskottet konstaterar att omfattande statliga medel tilldelas det civila samhället varje år och anser att motionsyrkandena till viss del är tillgodosedda och inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Motionerna

2021/22:3985 (L) yrkande 17, 2021/22:4065 (MP) yrkande 22 och 2021/22:4162 (KD) yrkande 10 avstyrks därmed.

Demokrativillkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om demokrativillkor och statligt stöd med hänvisning till att regeringens beredning inte bör föregripas.

Jämför reservation 4 (KD).

Motionen

Roland Utbult m.fl. (KD) framhåller i kommittémotion 2021/22:4162 yrkande 13 vikten av att de statliga stöden inte går till organisationer som gynnar terrorism eller kriminalitet, samtidigt som det är viktigt att värna civilsamhällets möjligheter att verka.

Bakgrund

Utredningen om översyn av statens stöd till trossamfund överlämnade i mars 2018 betänkandet Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18).

Demokrativillkorsutredningen lämnade i juni 2019 betänkandet Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35). I betänkandet lämnades förslag till ett förtydligat och enhetligt demokrativillkor för den statliga bidragsgivningen till civilsamhällets organisationer. Utredningen tog också fram en vägledning som ska stödja handläggare på statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter i tillämpningen av demokrativillkoret.

Regeringen tillsatte den 3 november 2020 en särskild utredare som skulle analysera frågor om personuppgiftsbehandling och sekretess i ärenden om stöd till det civila samhället, inklusive trossamfunden. I augusti 2021 lämnades betänkandet Rätt mottagare – Demokrativillkor och integritet (SOU 2021:66).

Genom ett tilläggsdirektiv den 14 november 2020 fick den särskilda utredaren även i uppdrag att kartlägga behovet av och förutsättningarna för att inrätta en stödfunktion som på ett rättssäkert sätt ska kunna bistå med samråd för fördjupade granskningar vid bidragsgivning och av annan offentligt finansierad verksamhet samt lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget redovisades den 21 december 2021 i betänkandet Rätt mottagare – granskning och integritet (SOU 2021:99).

Betänkandena bereds inom Regeringskansliet. Regeringen avser att komma med en proposition i juni 2022.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan avser regeringen att lämna en proposition under denna valperiod. Utskottet anser att regeringens beredning av betänkandena inte bör föregripas och avstyrker därmed motion 2021/22:4162 (KD) yrkande 13.

Felaktiga utbetalningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om felaktiga utbetalningar med hänvisning till att regeringens beredning inte bör föregripas. Jämför reservation 5 (SD).

Motionen

Jonas Andersson i Linghem m.fl. (SD) anser i kommittémotion 2021/22:2463 yrkande 2 att när organisationer upphör att uppfylla demokrativillkor som krävs för att beviljas statsbidrag så ska konsekvenserna utredas av att statsbidrag tidigare har utbetalats till aktuella organisationer.

Bakgrund

Ett för den enskilde gynnande förvaltningsbeslut får som huvudregel inte ändras av beslutsmyndigheten, vilket benämns som principen om gynnande förvaltningsbesluts negativa rättskraft. Regeln motiveras av att såväl den enskilde som tredje man ska kunna lita på de beslut en myndighet har meddelat och känna trygghet i att lagakraftvunna beslut inte när som helst kan komma att ändras (HFD 2014 ref. 30). Principen framgick tidigare endast av förvaltningsrättslig praxis men har genom ikraftträdandet av den nuvarande förvaltningslagen (2017:900) reglerats i författning. Enligt 37 § första stycket förvaltningslagen får en myndighet ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Regeln begränsas dock av bestämmelsens andra stycke som anger att ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part bara får ändras till den enskildes nackdel om

1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas
2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller
3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Beslut om statsbidrag är sådana gynnande förvaltningsbeslut som får ändras till nackdel för enskilda om återkallelseförbehåll följer antingen av villkoren i bidragsbeslutet eller av den förordning enligt vilken bidraget beviljats.

Flertalet statsbidragsförordningar innehåller bestämmelser om återbetalningsskyldighet och återkrav av bidrag. Vanligen anges i en bestämmelse under vilka förutsättningar mottagaren är återbetalningsskyldig och i en efterföljande bestämmelse att beslutsmyndigheten ska besluta att helt eller delvis kräva tillbaka bidraget, om det inte finns särskilda skäl att avstå från återkrav. Bestämmelserna har ofta en liknande utformning i förordningarna även om grunderna för återbetalningsskyldighet inte alltid är desamma.

Lagen (1999:932) om stöd till trossamfund innehåller inte några bestämmelser om återkallelse av stödberättigande eller återkrav av ett utbetalt statsbidrag. Däremot följer det av den till lagen tillhörande förordningen (1999:974) om statsbidrag till trossamfund att beslut får fattas om att ett beviljat bidrag inte ska betalas ut om det kan antas att bidraget har beviljats på grund av felaktiga uppgifter (20 § första stycket). Ett bidrag ska betalas tillbaka om (1) det har beviljats på grund av felaktiga uppgifter, (2) det inte används för det ändamål det beviljats för, eller (3) trossamfundet eller församlingen inte lämnar redovisningshandlingar (20 § andra stycket). Bidrag kan inte återkrävas på den grunden att en mottagare inte uppfyller det demokrativillkor som uppställs i lagen om stöd till trossamfund (3 §). Beslut om ett samfunds stödberättigande kan inte heller återkallas med stöd av bestämmelsen. Utredningen om översyn av statens stöd till trossamfund föreslår i betänkandet Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18) att en bestämmelse om återkallelse av stödberättigande införs i en lag om stöd till trossamfund. Förslaget innebär att ett trossamfunds stödberättigande ska återkallas om det inte längre uppfyller villkoren för detta, bl.a. det demokrativillkor som utredningen föreslår.

I betänkandet Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35) föreslår utredningen bl.a. att likalydande bestämmelser om återkallelse av beslut om bidrag införs i samtliga statsbidragsförordningar som avser bidragsgivning till det civila samhällets organisationer, samt att bidragsmottagare som inte uppfyller demokrativillkoret är återbetalningsskyldig och det utbetalade bidraget då ska återkrävas av den bidragsutbetalande myndigheten om det inte finns särskilda skäl att avstå från återkrav helt eller delvis.

Betänkandena SOU 2018:18 och SOU 2019:35 bereds inom Regeringskansliet, och regeringen avser att komma med en proposition i juni 2022.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan bereder regeringen frågan om återbetalning och avser att lämna en proposition under valperioden. Utskottet anser att regeringens beredning av frågan inte bör föregripas och avstyrker därmed motion 2021/22:2463 (SD) yrkande 2.

Stöd via kommuner och regioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om stöd från kommuner och regioner med hänvisning till att regeringens beredning inte bör föregripas.

Jämför reservation 6 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:2463 yrkande 3 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD) anser motionärerna att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur det kan förhindras att organisationer kan beviljas offentligfinansierat stöd genom kommuner och regioner om de har nekats statsbidrag med hänvisning till att de bidrar till radikaliserings, våldsbejakande extremism och liknande som kan anses utgöra ett säkerhetsproblem.

Bakgrund

Regeringen angav i kommittédirektiven till Demokrativillkorsutredningen (dir. 2018:19) följande:

En stor del av stödet till det civila samhällets organisationer kommer i dag från kommuner och landsting. Regeringen bör inte föreskriva på vilka grunder en kommun ska bevilja bidrag till det civila samhället, jämför riksdagens tillkännagivande Förebyggande av våldsbejakande extremism (bet. 2016/17:KU23). Däremot är det viktigt att den kommunala sektorn får stöd och vägledning för bidragsgivningen. Utredaren ska därför inom ramen för sitt uppdrag anordna möten med representanter för kommunsektorn för att, utifrån iakttagelser som utredaren har gjort, diskutera hur man lokalt kan arbeta för att motverka att organisationer som inte verkar i enlighet med samhällets grundläggande värderingar ska få stöd. Utredaren ska även ta fram ett stödmaterial som kan användas både av statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter som hanterar bidragsgivning.

Demokrativillkorsutredningen lämnade i juni 2019 betänkandet Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35). I betänkandet lämnas förslag till ett förtydligt och enhetligt demokrativillkor för den statliga bidragsgivningen till civilsamhällets organisationer. Utredningen har också tagit fram en vägledning som ska stödja handläggare på statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter i tillämpningen av demokrativillkoret.

I betänkandet angavs bl.a. följande:

Vid sidan av de statliga bidragen fördelar även kommuner och regioner stöd till det civila samhället. Utformningen av bidragsgivningen är en fråga för de enskilda kommunerna eller regionerna och mot bakgrund av den kommunala självstyrelsen brukar de statliga utredningarna inte beröra den kommunala bidragsgivningen. Flera utredningar, däribland Utredningen om statens stöd till folkrörelserna från 1979 och Folkrörelseutredningen

från 1988, har framhållit att en huvudprincip för rollfördelningen mellan stat, landsting och kommun är att staten fördelar stöd till centrala riks- eller paraplyorganisationer, regionerna till distrikts- eller regionorganisationer och kommunerna till lokala organisationer. Staten har ofta sämre förutsättningar att följa upp och utvärdera lokala bidrag och därför bör sådant stöd fördelas av kommunerna, även om denna princip inte kan vara allenarådande (SOU 1979:60 s. 95; SOU 1988:39 s. 125). I dag tenderar dock inte denna princip att gälla och flera av de statliga bidragen riktar sig till lokal verksamhet. Folkrorelseutredningen från 2007 behandlar inte kommunerna och regionerna över huvud taget och förslagen i den efterföljande propositionen om utformningen av bidragssystemen rör uttryckligen enbart de statliga bidragen. Det är däremot tydligt att de kommunala bidragen utformats med inspiration av de villkor som gäller för de statliga. När det sker en samfinansiering mellan kommun, region och stat blir en organisation tvungen att möta de olika villkor som ställs och i dessa fall kan statliga villkor få genomslag på lokal nivå [...] Utredningens bedömning: Kommuner och regioner bör erbjudas stöd i tillämpningen av demokrativillkor och i arbetet med att utveckla ett förtydligat demokrativillkor.

Utredningen om granskning av stöd till civilsamhället har kartlagt behovet av och förutsättningarna för att inrätta en stödfunktion som på ett rättssäkert sätt ska kunna bistå med samråd för fördjupade granskningar vid bidragsgivning och av annan offentligt finansierad verksamhet samt lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget redovisades i december 2021 i betänkandet Rätt mottagare – granskning och integritet (SOU 2021:99). Utredaren föreslår att ett särskilt stöd inrättas under Center mot våldsbejakande extremism (CVE), som är en enhet inom Brottsförebyggande rådet (Brå). CVE ska kunna bidra med expertkunskap vid bedömningar av civilsamhällesorganisationer som vill ha offentliga bidrag.

Betänkandena bereds inom Regeringskansliet, och regeringen avser att komma med en proposition i juni 2022.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har Demokrativillkorsutredningen tagit fram en vägledning som ska stödja handläggare på statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter i tillämpningen av demokrativillkoret. Dessutom har Utredningen om granskning av stöd till civilsamhället föreslagit att ett särskilt stöd inrättas under Center för våldsbejakande extremism som ska bidra med expertkunskap vid bedömningar av civilsamhällesorganisationer som vill ha offentliga bidrag. Utskottet konstaterar att underlag för att möjliggöra en bättre samsyn i fråga om bidragsgivning som motionärerna efterlyser har tagits fram. Utskottet vill dock inte föregripa regeringens beredning av frågan och avstyrker därför motion 2021/22:2463 (SD) yrkande 3.

Samla bidragsgivning till en myndighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att samla bidragsgivningen till ungdomsorganisationer, trossamfund och folkbildningen till en myndighet med hänvisning till att regeringens och Riksrevisionens beredning inte bör föregripas.

Jämför reservation 7 (M).

Motionerna

Ulf Kristersson m.fl. (M) anser i partimotion 2021/22:4033 yrkande 19 att alla bidrag till ungdomsorganisationer, trossamfund och folkbildningen borde samlas under ett paraply för att kunna öka kontrollen och tillämpa mer enhetliga demokrativillkor. Liknande synpunkter framförs i kommittémotionerna 2021/22:3365 yrkande 9 och 2021/22:3372 yrkande 4 båda av Viktor Wärnick m.fl. (M) samt i kommittémotion 2021/22:3789 yrkande 2 av Karin Enström m.fl. (M).

Bakgrund

I Demokrativillkorsutredningens betänkande Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35) anges bl.a. följande:

Sammantaget kan den statliga bidragsgivningen till civilsamhället beskrivas som svåröverskådlig. Det finns fler än 100 olika statliga bidrag som fördelas av ett flertal bidragsgivare. I vissa fall beslutar regeringen om bidrag direkt till en civilsamhällesorganisation. Den vanligare ordningen är dock att bidrag handläggs och beslutas av myndigheter under regeringen. I dagsläget fördelas bidrag av cirka 40 myndigheter som sorterar under olika departement. Dessutom har några organisationer i uppdrag att fördela statliga bidrag, bl.a. Folkbildningsrådet, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna, Sveriges Riksidrottsförbund och Svenskt Friluftsliv [...] Statens styrning av organisationernas bidragsgivningsuppdrag sker genom de riktlinjer som regeringen beslutar om årligen. I riktlinjerna anges de syften och verksamhetsområden som gäller för statens stöd i enlighet med respektive förordning, principer för fördelningen av statsbidraget samt hur återrapporteringen ska ske till regeringen.

Som tidigare nämnts fick Utredningen om granskning av stöd till civilsamhället i uppdrag att kartlägga behovet av och förutsättningarna för att inrätta en stödfunktion som på ett rättssäkert sätt ska kunna bistå med samråd för fördjupade granskningar vid bidragsgivning och av annan offentligt finansierad verksamhet samt lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget redovisades den 21 december 2021 i betänkandet Rätt mottagare – granskning och integritet (SOU 2021:99). Utredaren föreslår att ett särskilt stöd inrättas under Center mot våldsbejakande extremism (CVE), som ska

kunna bidra med expertkunskap vid bedömningar av civilsamhällesorganisationer som vill ha offentliga bidrag.

Betänkandena bereds inom Regeringskansliet, och regeringen avser att komma med en proposition i juni 2022.

Nämnas kan att Riksrevisionen genomför en granskning av statens bidragsgivning till civilsamhällets organisationer. Granskningen ska svara på om statens bidragsgivning till civilsamhällets organisationer är effektiv. Resultatet av granskningen ska presenteras i februari 2023.

Utskottets ställningstagande

Motionärerna efterlyser ökad enhetlighet vid tillämpningen av demokrativillkoren och därmed ökad kontroll. Som framgår ovan har Demokrativillkorsutredningen lämnat förslag till ett förtydligt och enhetligt demokrativillkor för den statliga bidragsgivningen till civilsamhällets organisationer. Dessutom har förslag lämnats av Utredningen om granskning av stöd till civilsamhället om att inrätta ett särskilt stöd under Center för våldsbejakande extremism som ska bidra med expertkunskap vid bedömningar av civilsamhällesorganisationer som vill ha offentliga bidrag. Vidare genomför Riksrevisionen en granskning av statens bidragsgivning till civilsamhällets organisationer för att se om statens bidragsgivning till civilsamhällets organisationer är effektiv. Utskottet anser inte att regeringens beredning av Demokrativillkorsutredningens och Utredningen om granskning av stöd till civilsamhällets betänkanden samt Riksrevisionens granskning bör föregripas, och avstyrker därför motionerna 2021/22:3365 yrkande 9 (M), 2021/22:3372 yrkande 4 (M), 2021/22:3789 yrkande 2 (M) och 2021/22:4033 yrkande 19 (M).

Bidrag till organisationer bildade på etnisk grund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att avskaffa offentliga bidrag till organisationer bildade på etnisk grund.

Jämför reservation 8 (M) och 9 (SD).

Motionerna

Ulf Kristersson m.fl. (M) anser i partimotion 2021/22:4033 yrkande 18 att föreningsbidrag till etniskt definierade föreningar bör avskaffas. Motionärerna påtalar att personer med liknande etnisk bakgrund givetvis med egna medel ska kunna bilda sina egna föreningar, men att de statliga bidragen bör inrikta sig på verksamheter som tydligt främjar integration, snarare än att samla människor enbart på grundval av att de delar en viss etnicitet. Liknande

synpunkter framförs i kommittémotion 2021/22:3365 yrkande 10 av Viktor Wärnick m.fl. (M).

I kommittémotion 2021/22:2463 yrkande 10 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD) framhåller motionärerna att statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund bör avvecklas och att andra typer av statsbidrag inte ska kunna tilldelas motsvarande typer av etniska invandrarorganisationer. Motionärerna påtalar att stöd till etniska invandrarorganisationer underblåser och förvärrar de redan mycket allvarliga problem som finns med bl.a. segregation och parallella samhällsstrukturer.

Liknande förslag lämnas i kommittémotion 2021/22:3704 yrkande 13 av Ludvig Aspling m.fl. (SD). Motionärerna anser att stödet till riksorganisationer bildade på etnisk grund ska avvecklas men att undantag ska göras för Sveriges nationella minoriteter.

Bakgrund

Bidrag till organisationer bildade på etnisk grund regleras i förordningen (2008:63) om statsbidrag till organisationer bildade på etnisk grund. Syftet med statsbidraget är att stärka organisationernas egna initiativ och verksamheter som rör kultur, språk, identitet och delaktighet i samhället. I förordningen anges bl.a. som villkor för bidraget att medlemmarna till övervägande del ska ha utländsk bakgrund, att organisationen bedriver sin verksamhet i Sverige, att organisationen är riksomfattande och har minst 1 000 betalande medlemmar anslutna till lokalföreningar eller avdelningar samt att organisationen har en demokratisk uppbyggnad och bedriver en verksamhet som inte strider mot demokratins idéer. Frågor om bidrag prövas av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF).

År 2020 uppgick dessa bidrag till 18,9 miljoner kronor och söktes av 64 organisationer, där 47 organisationer beviljades bidrag.

Statsrådet Åsa Lindhagen angav den 16 december 2020 i sitt svar på fråga 2020/21:864 följande:

Jonas Andersson har frågat [...] vilka åtgärder ministern vidtar för att säkerställa att statliga bidrag till etniska organisationer inte underminerar anpassning och bidrar till ytterligare segregation i det svenska samhället. [...] Jag vill börja med att vara tydlig med att Sveriges integrationspolitik inte handlar om anpassning. Det mål för integrationspolitiken som riksdagen har beslutat om är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Vad gäller statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund syftar statsbidraget till att stärka organisationernas egna initiativ och verksamheter som rör kultur, språk, identitet och delaktighet i samhället. Statsbidraget är förenat med villkor, bland annat att organisationen har en demokratisk uppbyggnad och bedriver en verksamhet som inte strider mot demokratins idéer. Det finns därtill tydliga regleringar i förordningen om återbetalning och återkrav som bidragsmottagaren har att förhålla sig till och som den utbetalande myndigheten ska tillämpa om mottagaren bland annat lämnar oriktiga uppgifter eller på annat sätt förorsakat att bidraget har lämnats felaktigt.

För mig och för regeringen är det en självklarhet att offentliga bidragsmedel endast ska gå till verksamheter som är förenliga med samhällets grundläggande värderingar, så som de formuleras i grundlagen och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter. Det är anledningen till att de förordningar som styr bidragsgivningen till det civila samhällets organisationer innehåller demokrativillkor. [...] Regeringen avser återkomma under mandatperioden med förslag om ett nytt demokrativillkor.

Vi vet att orsakerna till segregationen i vårt samhälle beror på sociala och ekonomiska skillnader. Stora inkomstskillnader är en orsak till ökande segregation. Samtidigt som alla inkomstgrupper i Sverige har fått bättre ekonomi under de senaste decennierna, har de socioekonomiska skillnaderna och klyftorna i Sverige vuxit och i kombination med utvecklingen på bostadsmarknaden också segregationen.

Avslutningsvis vill jag understryka att de åtgärder som kommer att vidtas är de som nämnts kopplade till demokrativillkorsutredningen. Därutöver håller jag inte med om att statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund underminerar integrationen eller bidrar till segregation.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar bedömningen att statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund inte underminerar integrationen eller bidrar till segregation, utan i stället är viktigt för att stärka organisationernas egna initiativ och verksamheter som rör kultur, språk, identitet och delaktighet i samhället. Med hänsyn till detta avstyrker utskottet motionerna 2021/22:2463 (SD) yrkande 10, 2021/22:3365 (M) yrkande 10, 2021/22:3704 (SD) yrkande 13 och 2021/22:4033 (M) yrkande 18.

Coronaviruset

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om coronaviruset med hänvisning till att de till viss del är tillgodosedda.

Jämför reservation 10 (C).

Motionerna

Peter Helander m.fl. (C) påtalar i kommittémotion 2021/22:3581 yrkande 1 att coronaviruset har fått stora effekter på civilsamhället, och anser att det behöver göras en översyn av de effekter det har fått och vilka åtgärder som krävs för att säkra ett starkt civilsamhälle även framöver.

Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD) framhåller i motion 2021/22:3797 yrkande 2 vikten av att fortsatt förbättra stödet till det civila samhället efter pandemin så att deras viktiga arbete kan återstarta i normal omfattning på bästa sätt.

Bakgrund

Regeringen beslutade i juni 2020 att tillsätta en kommission med uppdrag att utvärdera regeringens, förvaltningsmyndigheternas, regionernas och kommunernas åtgärder för att begränsa spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 och spridningens effekter. Kommissionen, som antagit namnet Coronakommissionen, överlämnade i december 2020 ett första delbetänkande, Äldreomsorgen under pandemin (SOU 2020:80), och i oktober 2021 sitt andra delbetänkande, Sverige under pandemin (SOU 2021:89). Kommissionen gör i det sistnämnda betänkandet bedömningen att civilsamhället har varit och är en viktig resurs under pandemin och att det offentliga i nästa kris måste ta bättre vara på den kompetens och erfarenhet som finns i civilsamhällets organisationer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2022.

På Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) webbplats anges bl.a. följande:

Pandemin har satt sina spår även i det civila samhället. Föreningars möjlighet att bedriva verksamhet har förändrats liksom möjligheten att bedriva påverkansarbete. Det ger negativa konsekvenser för ekonomin och risken att tappa medlemmar är stor. Samtidigt har pandemin visat att många ideella föreningar står starkt. Det är viktigt för vår framtida demokrati.

För att stötta civilsamhället har MUCF bl.a. ett informationsuppdrag som handlar om att

- Öka kunskapen hos offentliga aktörer om civilsamhällets möjligheter att verka under pandemin
- Öka kunskapen hos civilsamhället om hur de kan verka under pandemin. Bland annat samlas information om regeringens stödpaket och vilka andra bidrag och stöd som civilsamhället kan ha nytta av att känna till.

MUCF har regeringens uppdrag att varje år följa upp villkoren för det civila samhället och hur dessa utvecklas över tid.

MUCF lämnade i maj 2021 rapporten Ett år av utmaningar – uppföljning av ideella föreningars villkor. Rapporten bygger på en enkätundersökning som genomfördes bland ideella föreningar under våren 2021. Rapporten undersökte villkor och förutsättningar för föreningarna under 2020. I rapporten anges bl.a. följande:

I mer än ett år har vi levt med en pandemi och dess konsekvenser som ritat om kartan för hur vi lever våra liv. Detta gäller i högsta grad även det civila samhället som tvingats ställa in eller ställa om stora delar av sin verksamhet. Resultaten visar å ena sidan att föreningarna har drabbats av pandemin i mycket stor utsträckning. Det är många föreningar som uppger att pandemin har haft negativa konsekvenser, bland annat för deras möjligheter att bedriva verksamhet och för deras möjligheter att bedriva påverkansarbete. Flera föreningar uppger också att ekonomin påverkats negativt och det är många föreningar som har tagit del av olika offentliga stödåtgärder. Det finns samtidigt resultat som tyder på att de ideella föreningarna står starka under krisen. Det är till exempel inte fler som funderar på att lägga ner verksamheten jämfört med tidigare år. En

majoritet av föreningarna tror sig också ha goda möjligheter att bedriva och utveckla verksamheten de närmast kommande åren. Med det sagt är myndighetens bild att olika typer av föreningar har påverkats på olika sätt. På kort sikt anser myndigheten att det framförallt är viktigt med en god dialog mellan offentliga aktörer och det civila samhället. Detta så att en god förståelse för varje organisations unika förutsättningar kan uppnås. Det är inte minst viktigt för att offentliga bidrag och insatser ska kunna bidra till att lösa verkliga problem i det civila samhället. Det finns också anledning att från det offentliga sida utvärdera hur samarbetet med det civila samhället har fungerat under pandemin. Med lärdom från bland annat flyktingvågen 2015 vet vi hur mycket det civila samhället kan vara med och bidra när hela samhället står inför en krissituation. En förutsättning för ett sådant bidrag är dock en god dialog, och ett gott samarbete, med offentliga aktörer. På lite längre sikt ser myndigheten även med viss oro på det faktum att många föreningar uppger att de tappat medlemmar som en konsekvens av pandemin. Det riskerar att bland annat försämra det civila samhällets möjligheter att agera röstbärare och demokratiskola.

Med anledning av covid-19-pandemin har särskilda medel tilldelats det civila samhällets organisationer. För 2020 var det ca 390 miljoner kronor, för 2021 ca 560 miljoner kronor och för 2022 har hittills 70 miljoner kronor betalats ut. Dessa särskilda medel avser stöd som uttryckligen avsatts till civilsamhället. De extra medlen till idrotten har exkluderats. Utöver dessa finns ytterligare stöd relaterade till pandemin som i olika delar gått till civilsamhället, t.ex. folkbildningen. Även flera av regeringens stödåtgärder för företag och arbetsgivare har kommit civilsamhällets organisationer till del. Vidare kan nämnas att regeringen den 3 februari 2022 i en extra ändringsbudget föreslog ett förstärkt stöd till det civila samhället för att mildra effekterna av pandemin (prop. 2021/22:113). Förslaget innebär ett tillfälligt stöd på 50 miljoner kronor till civilsamhällets barn- och ungdomsorganisationer. Även särskilda insatser på 80 miljoner kronor föreslås till organisationer i civilsamhället som arbetar med särskilt utsatta grupper. Riksdagen räknar med att fatta beslut i slutet av februari 2022.

I budgetpropositionen för 2022 (bet. 2021/22:1 utg.omr. 17) anges att det under 2020 i Regeringskansliet fanns 32 fasta forum för samråd med det civila samhällets organisationer. Utöver dessa fasta forum anordnade Regeringskansliet samma år 129 möten för samråd med det civila samhällets organisationer i specifika frågor. Med anledning av pandemin har Regeringskansliet arrangerat ett 30-tal större dialogmöten med deltagande från en stor bredd av civilsamhällets organisationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att såväl Coronakommissionen som MUCF har tittat på konsekvenserna för civilsamhället med anledning av pandemin och dragit vissa slutsatser, bl.a. hur civilsamhället kan vara en viktig resurs men också uppmärksammat frågor som bör tas om hand för att stötta civilsamhället. MUCF påtalar vikten av en god dialog mellan offentliga aktörer och det civila

samhället. Detta är något som utskottet också vill framhålla och konstaterar att Regeringskansliet har arrangerat ett 30-tal större dialogmöten med deltagande från en stor bredd av civilsamhällets organisationer med anledning av pandemin. Utskottet noterar att det civila samhället tilldelats extra medel under pandemin och anser att motionsyrkandena till viss del får anses tillgodosedda och inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Motionsyrkandena 2021/22:3581 (C) yrkande 1 och 2021/22:3797 (KD) yrkande 2 avstyrkas.

TROSSAMFUND

Stöd till trossamfund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om begränsat stöd till trossamfund med hänvisning till att regeringens beredning inte bör föregripas.

Jämför reservation 11 (SD).

Motionen

Aron Emilsson m.fl. (SD) anser i kommittémotion 2021/22:2465 yrkande 3 att det statliga stödet enbart ska ses som ett komplement till samfundens finansiering genom medlemsavgifter och att stödet inte ska kunna vara en huvudsaklig inkomstkälla.

Bakgrund

Det statliga stödet till trossamfunden består av ett statsbidrag som fördelas av Myndigheten för stöd till trossamfund och av en statlig hjälp med att ta in medlemsavgifter genom Skatteverket, s.k. statlig avgiftshjälp. Idag är det regeringen som prövar vilka trossamfund som ska ha rätt att ta emot statsbidrag. Rådet för beslut om statsbidrag till trossamfund, vid Myndigheten för stöd till trossamfund, prövar därefter frågor om statsbidrag till de trossamfund som regeringen har bedömt som statsbidragsberättigade.

Statsbidraget består, precis som övrigt statligt stöd till civilsamhället, av organisationsbidrag, verksamhetsbidrag och projektbidrag. Organisationsbidraget fördelas till alla bidragsberättigade trossamfund i form av ett basstöd. Bidraget beräknas utifrån antalet s.k. betjänade, vilket motsvarar trossamfundets medlemmar och regelbundna deltagare. Bidraget får inte överstiga egeninsatsen inom trossamfundet och församlingarna. Vid bedömning av storleken på trossamfundets egeninsats får trossamfundet tillgodoräkna sig ekonomiskt stöd i form av kollekt och andra kontanta gåvor, medlemsavgifter, intäkter från försäljning, servering m.m. i anslutning

till församlingens verksamhet. Stöd från länder utanför EU får inte räknas med i egeninsatsen. Egeninsatsen kontrolleras enligt Myndigheten för stöd till trossamfund vid regelbundna, återkommande tillfällen. Verksamhetsbidraget ges i form av stöd till andlig vård inom sjukvården. Ett mindre bidrag utgår också till teologiska högskolor och seminarier. Projektbidrag ges i huvudsak som stöd till ny- och ombyggnation och inköp av gudstjänstlokaler, även för anpassningar för personer med funktionsnedsättning och säkerhetshöjande åtgärder.

Utredningen om översyn av statens stöd till trossamfund har lämnat betänkandet Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18). Betänkandet bereds inom Regeringskansliet och regeringen avser att lämna en proposition i juni 2022.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att regeringens beredning av betänkandet Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige, som tar upp frågor om statens stöd till trossamfunden, bör föregripas. Utskottet avstyrker därmed motion 2021/22:2465 (SD) yrkande 3.

Motivet till det statliga stödet till trossamfund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om motivet till det statliga stödet till trossamfund med hänvisning till att regeringens beredning inte bör föregripas.

Jämför reservation 12 (SD).

Motionen

Aron Emilsson m.fl. (SD) påtalar i kommittémotion 2021/22:2465 yrkande 1 att kopplingen mellan stödet till trossamfunden och religionsfriheten inte är självklar och att religionsfriheten således inte är ett huvudsakligt skäl för staten att stötta trossamfunden. Motionärerna anger att ett av skälen till att staten stöttar trossamfunden i Sverige är för att verksamheten anses samhällsnyttig.

Bakgrund

I betänkandet Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18) anges följande:

Det ursprungliga motivet till att statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan inrättades 1971 var att man ville förbättra förutsättningarna för de ekonomiskt svaga trossamfunden att hålla lokaler samt erbjuda religiös service. I förarbetena till lagen (1999:932) om stöd till trossamfund ändrades dock stödmotivet och det angavs i stället att ”Det

främsta stödmotivet är att trossamfund liksom många andra typer av frivilligorganisationer generellt sett är samhällsnyttiga och av det skälet värda att stödjas” (prop. 1998/99:124 s. 60). Även om trossamfundet generellt sett kan anses vara samhällsnyttiga anser utredningen att detta inte kan vara det främsta motivet till att staten ger ett särskilt stöd till trossamfundet. Om samhällsnyttan vore det huvudsakliga skälet till att stödja trossamfund skulle det vara mer lämpligt att trossamfundet tar emot stöd i egenskap av civilsamhällsorganisationer och inte genom den särskilda ordning som i dag enbart gäller för trossamfund. Utredningen anser i stället att religionsfriheten ska ses som det huvudsakliga motivet till stödet.

Utredningen gjorde därmed följande bedömning:

Religionsfriheten ska ses som det huvudsakliga motivet till varför staten ger ett stöd till trossamfundet. Det statliga stödet ger olika trossamfund likartade förutsättningar för en religiös verksamhet och ger alla människor, oavsett religiös bakgrund, samma grundläggande möjligheter att utöva sin religion i Sverige. Ett ytterligare motiv till att stödja trossamfundet är värdet av den samhällsnyttiga verksamhet som de kan utföra. Stödet skapar dessutom förutsättningar för en dialog mellan trossamfundet och staten och kan bidra till en demokratisk utveckling inom trossamfundet.

Regeringen avser att i juni 2022 överlämna en proposition som rör statens stöd till trossamfund och demokrativillkor.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan tas frågan om motivet till varför staten ger stöd till trossamfund upp i betänkandet Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige. Utskottet anser inte att regeringens beredning av betänkandet bör föregripas och avstyrker därmed motion 2021/22:2465 (SD) yrkande 1.

Revisorskrav för trossamfund som får utländsk finansiering och för trossamfund som brustit när det gäller demokrativillkoren

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om revisorskrav för vissa trossamfund med hänvisning till att regeringens och Riksrevisionens beredning inte bör föregripas.

Jämför reservation 13 (M).

Motionen

Viktor Wärnick m.fl. (M) anser i kommittémotion 2021/22:3372 yrkande 5 att det bör utredas om tillsynsmyndigheten bör tillsätta en revisor i trossamfund som får utländsk finansiering. Motionärerna påtalar att det inte sällan kommer ett motkrav där den mottagande församlingen eller trossamfundet står i

tacksamhetsskuld till den betalande aktören. Exempelvis kan detta visa sig i att den givande aktören har inflytande över tillsättning av religiösa ledare eller inbjudningar av föreläsare. I samma motion yrkande 6 anser motionärerna att det bör utredas om ett revisorskrav bör införas för trossamfund som har brustit i uppfyllandet av demokrativillkoren, så att staten kan följa upp den framtida efterlevnaden på ett överblickbart sätt.

Bakgrund

Utredningen om personuppgiftsbehandling i ärenden om stöd till det civila samhället, som antagit namnet Utredningen om granskning av stöd till civilsamhället, fick som framgått ovan i november 2020 tilläggsdirektiv att kartlägga behovet av och förutsättningarna för att inrätta en stödfunktion som på ett rättssäkert sätt skulle kunna bistå med samråd för fördjupade granskningar vid bidragsgivning och av annan offentligt finansierad verksamhet samt lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget redovisades den 21 december 2021 i betänkandet Rätt mottagare – granskning och integritet (SOU 2021:99). Utredaren föreslår att ett särskilt stöd inrättas under Center mot våldsbejakande extremism (CVE). CVE ska kunna bidra med expertkunskap vid bedömningar av civilsamhällesorganisationer som vill ha offentliga bidrag. Betänkandena bereds inom Regeringskansliet.

Riksrevisionen ska genomföra en granskning av statens bidragsgivning till civilsamhällets organisationer, bl.a. Myndigheten för stöd till trossamfund. Granskningen ska svara på om statens bidragsgivning till civilsamhällets organisationer är effektiv. Resultatet av granskningen ska presenteras i februari 2023.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Utredningen om granskning av stöd till civilsamhället har föreslagit att ett särskilt stöd inrättas under Center mot våldsbejakande extremism som ska kunna bidra med expertkunskap vid bedömningar av civilsamhällesorganisationer som vill ha offentliga bidrag, samt att Riksrevisionen genomför en granskning av statens bidragsgivning till bl.a. trossamfunden för att se om den är effektiv. Utskottet anser inte att regeringens beredning av utredningens förslag och Riksrevisionens granskning bör föregripas. Utskottet avstyrker därmed motion 2021/22:3372 (M) yrkandena 5 och 6.

FÖRENKLAD BEREDNING

Motioner som bereds förenklad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.
Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (KD) och 5 (L).

Utskottets ställningstagande

Tidigare under valperioden har motionsyrkanden om samma eller i huvudsak samma frågor som tas upp i bilaga 2 behandlats (bet. 2018/19:KrU15, bet. 2019/20:KrU8 och bet. 2020/21:KrU5). Riksdagen avslag motionsyrkandena i enlighet med utskottens förslag. Utskottet avstyrker motionsförslagen i bilaga 2 med hänvisning till detta.

Reservationer

1. Det civila samhällets viktiga roll, punkt 1 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10 och avslår motionerna

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 17 och

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 22.

Ställningstagande

Det är i det civila samhället som grunden läggs för demokrati, medmänsklighet och ett fungerande samhälle. Kristdemokraternas politik strävar därför efter att stärka det civila samhället och därmed de mellanmänskliga kontakterna. Civilsamhällets gemenskaper – hjälporganisationer, trossamfund, idrottsklubbar och sociala företag utgör en oerhört viktig del av vårt samhälle. Runt om i Sverige gör människor frivilliga insatser som betyder mycket för vår gemensamma välfärd. Under pandemin har volontärarbete betytt och betyder skillnaden mellan ett hårt eller varmt samhälle. För oss kristdemokrater är civilsamhället en av samhällets grundbultar. Civilsamhällets gemenskaper är med och bär upp samhället. Jag vill betona att Kristdemokraterna är den politiska röst som tydligast har agerat för ett starkt civilsamhälle och vi vill ge bra förutsättningar för civilsamhället att arbeta. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Det civila samhällets viktiga roll, punkt 1 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 17 och avslår motionerna
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 22 och
2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

För att nå framgång med att bryta den hedersrelaterade maktutövningen anser jag att det är avgörande att hämta stöd i den kraft som finns i människors eget engagemang. Människor som tar ställning och som engagerar sig för att bryta hedersförtrycket där de bor och verkar måste ha samhällets fulla stöd och uppbackning.

Medmänniskors ideella engagemang genom civilsamhället har stor betydelse på två sätt i detta sammanhang. För det första finns det många som inriktar sin kraft direkt på arbetet mot alla former av hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns ett växande civilsamhälle av människor som själva upplevt följderna av hederstänkande och som vill bidra till att bryta hedersstrukturer och ge stöd till utsatta. De organisationer som arbetar med hedersfrågor måste få ökat stöd. För det andra har det civila samhället en mycket stor betydelse för att skapa andningshål i vardagen för den som lever i en hederskontext. Detta gäller generellt, men särskilt för barn och unga. När unga möts i en idrottsklubb, en scoutkår, en musikverksamhet eller något annat förenings-sammanhang får de en chans att hitta en fristad och därmed växa som människor. Familjer som utövar hedersrelaterad kontroll över sina barns liv vill ofta isolera dem från impulser från det omgivande samhället. Därför är det mycket viktigt att i barn- och ungdomsverksamheten göra särskilda satsningar på att nå ut till flickor och pojkar från miljöer präglade av hederstänkande. För att föreningslivet ska fungera just som andningshål är det också viktigt att föreningar får möjlighet till kompetensutveckling och stöd i hur de ska kunna nå ut till barn och unga som inte får möjlighet att delta i föreningsliv. Det är även viktigt att informera om hur vuxna i föreningslivet ska agera om de känner oro för ett barn. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Det civila samhällets viktiga roll, punkt 1 (MP)

av Anna Sibinska (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 22 och
avslår motionerna
2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 17 och
2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

Jag anser att det är viktigt att de äldre som bor i en kommun ska känna till eller enkelt få vetskap om vad som särskilt erbjuds till äldre. Många fortsätter att finnas i sammanhang som erbjuds invånare generellt oavsett ålder, det kulturella utbudet inte minst. Men för en del kan ekonomin göra det svårt att delta i det som man deltagit i tidigare, behoven kan se annorlunda ut och man kan vilja träffa andra i samma ålder eller i liknande situation etc. Utbud som anordnas av såväl kommuner, regioner, föreningar och frivilligkrafter är viktiga att känna till och bör vara kostnadsfria eller erbjudas till en rimlig penning. Att föreningslivet stöttas är allmänt viktigt, liksom folkhögskolor som ofta ordnar kortare kurser där äldre deltar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Demokrativillkor, punkt 2 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 13.

Ställningstagande

Kristdemokraterna har under flera år aktivt arbetat och tryckt på regeringen för att få igenom ett krav på att inga offentliga bidrag ska gå till extremistiska organisationer. Regeringen tillsatte till slut en utredning, som i juni 2019 lämnade betänkandet Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35). Utredningen har föreslagit ett förtydligat och enhetligt demokrativillkor till den statliga bidragsgivningen. Många av remissinstanserna välkomnade ett tydligare demokrativillkor med kriterier för en rättssäker, tydlig och enhetlig prövning om bidrag från allmänna medel. Detta är också något som Kristdemokraterna efterfrågat. Flera remissinstanser kritiserar dock förslaget. IOGT-NTO menar att ett skärpt demokrativillkor

endast för det civila samhället är att särbehandla sektorn och att det borde ställas lika höga krav på alla som mottar statliga medel. Frälsningsarmén menar att förslagen ger uttryck för ett samhälle med lägre grad av tillit och samverkan mellan stat och civilsamhälle. Giva Sverige, branschorganisationen för ideella verksamheter som arbetar med insamling av gåvor, är kritisk till den långtgående kontroll som föreslås i utredningen och vill värna det självständiga och fria civilsamhället. Både Giva Sverige och Sveriges Kristna Råd ser en fara i att en organisation kan hållas ansvarig för enskilda föreläsares uttalanden då detta dels kan begränsa samtal och kunskapsutbyten och dels är en oproportionerlig konsekvens att en riksorganisation exkluderas från statsbidrag på grund av hur en enskild företrädare i t.ex. en lokalavdelning agerar. Sveriges Kristna Råd framhåller också vikten av att religions- och övertygelsefrihet, i enlighet med Europakonventionen, tydligt beaktas i bedömningarna av bidragsansökningarna.

Jag anser att remissinstansernas invändningar bör begrundas i arbetet med utformningen och tillämpningen av en skärpning av demokrativillkoren. Det är av yttersta vikt att inte de statliga stöden går till organisationer som gynnar terrorism eller kriminalitet, men samtidigt är det, vill jag understryka, viktigt att värna civilsamhällets möjligheter att verka.

5. Felaktiga utbetalningar, punkt 3 (SD)

av Bo Broman (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Lingham (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2463 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi noterar att en fråga som regeringen inte nämner i utredningsdirektiven till utredningen om personuppgiftsbehandling i ärenden om stöd till det civila samhället är hur man ska hantera de fall där organisationer som har mottagit statsbidrag inte längre bedöms uppfylla de demokrativillkor som finns, vilket redan har skett på sina håll med de demokrativillkor som finns i dag, och som vi lär få se mer av om det på riktigt införs nya skarpare demokrativillkor. Om statsbidrag under lång tid har delats ut till aktörer som inte längre bedöms bedriva en verksamhet i enlighet med den svenska demokratin måste, anser vi, konsekvenserna utredas av att dessa bidrag, potentiellt mycket stora

ekonomiska belopp, har gått in i dessa organisationer. Detta är ett krav för att den svenska civilsamhällespolitiken ska kunna tas på allvar.

6. Stöd via kommuner och regioner, punkt 4 (SD)

av Bo Broman (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Lingham (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2463 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att man inte på ett trovärdigt sätt i Utredningen om granskning av stöd till civilsamhället beaktat frågan om offentligfinansierat stöd från kommuner och regioner till extremism. Vi menar att det kommunala självstyret är viktigt att värna, men det är orimligt att det ska vara möjligt att sådant stöd genom den kommunala och regionala nivån delas ut till krafter som på statlig nivå har bedömts bidra till radikaliserings, våldsbejakande extremism och liknande som kan anses utgöra ett säkerhetsproblem. Säpo har bl.a. i sitt remissvar till utredningen konstaterat att inte bara staten utan även kommuner delar ut stöd till organisationer med kopplingar till extremistmiljöer, och att detta bidrar till ökad radikaliserings och våldsbejakande miljöers tillväxt.

Vi anser inte att regeringen går till botten med problemet när man genom tilläggsdirektiv till utredningen endast verkar för en "stödfunktion" för att ge kommuner råd på området. Vi vill se förslag för att stoppa kommunalt och regionalt stöd till organisationer om det på statlig nivå har bedömts att dessa organisationer bidrar till radikaliserings, våldsbejakande extremism och liknande som kan anses utgöra ett säkerhetsproblem. Det är en fråga som går bortom civilsamhällespolitiken och i förlängningen handlar om rikets säkerhet.

7. Samla bidragsgivning till en myndighet, punkt 5 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och John E. Weinerhall (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3365 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 9,
2021/22:3372 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 4,
2021/22:3789 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 2 och
2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 19.

Ställningstagande

Ungdomsorganisationer, trossamfund och folkbildningen har under åren haft problem med våldsbejakande extremism och andra idéströmningar som syftar till att undergräva det demokratiska samhället. Vi konstaterar att kontrollen i många fall har brustit. I nuläget är utbetalningarna spridda över flera myndigheter, till exempel Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Myndigheten för stöd till trossamfund. Bidrag fördelas också via Folkbildningsrådet som är en ideell förening. För att öka kontrollen och kunna tillämpa mer enhetliga demokrativillkor bör, anser vi, alla bidrag till ungdomsorganisationer, trossamfund och folkbildningen samlas under ett paraply. Att bristande tillsyn och missbruk av utbetalade bidrag gång på gång uppdagas är ett tydligt tecken på att nuvarande struktur inte fungerar. Samtidigt är det viktigt att en ny myndighet inte enbart besitter den kompetens som krävs för att utöva tillsyn och göra bidragsbedömningar, utan också kan bejaka olika organisationers särart. Detta får dock aldrig användas som en ursäkt för undermålig uppföljning och kontroll av hur skattemedel används.

8. Bidrag till organisationer bildade på etnisk grund, punkt 6 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och John E. Weinerhall (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3365 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 10 och

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 18 och

bifaller delvis motionerna

2021/22:2463 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD) yrkande 10 och

2021/22:3704 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 13.

Ställningstagande

Bidrag till organisationer bildade på etnisk grund regleras i en särskild förordning. Den anger bl.a. som villkor för stödet att medlemmarna till övervägande del ska ha utländsk bakgrund, att medlemsantalet ska uppgå till minst 1 000 betalande personer och att organisationen ska ha en demokratisk uppbyggnad. Syftet med bidragen är ”att stärka organisationernas egna initiativ och verksamheter som rör kultur, språk, identitet och delaktighet i samhället”. År 2019 uppgick dessa bidrag till 18,9 miljoner kronor och de fördelades på ett 40-tal organisationer. Vi anser att det givetvis ska stå personer med liknande etnisk bakgrund fritt att med egna medel bilda sina egna föreningar. Att staten stöttar sådana organisationer är dock en annan sak. De statliga bidragen bör, anser vi, inriktas på verksamheter som tydligt främjar integration, snarare än att samla människor enbart på grundval av att de delar en viss etnicitet. Därför bör bidragen till organisationer bildade på enbart etnisk grund avskaffas.

9. Bidrag till organisationer bildade på etnisk grund, punkt 6 (SD)

av Bo Broman (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Lingham (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2463 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD) yrkande 10 och

2021/22:3704 av Ludvig Aspling m.fl. (SD) yrkande 13 och

bifaller delvis motionerna

2021/22:3365 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 10 och

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 18.

Ställningstagande

Vi noterar att i dagens Sverige, som kraftigt präglas av segregation, parallella samhällsstrukturer och slitningar till följd av en oerhört ansvarslös migrationspolitik, riskerar offentligfinansierat stöd till etniska invandrarorganisationer att underblåsa och förvärra de mycket allvarliga problem som redan finns. Statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund delas ut av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Sverigedemokraterna har länge ställt sig kritiska till att sådana organisationer kan få statsbidrag. Årligen betalas stora belopp till olika etniska invandrarorganisationer, varav många kan kopplas till invandrargrupper där många personer står utanför det svenska samhället sett till bl.a. omfattande arbetslöshet. För att som organisation ens vara aktuell för bidraget krävs att organisationen till övervägande del har medlemmar med utländsk bakgrund.

Även bidragsformer som styrs av andra förordningar och regler går i flera fall i praktiken till etniska invandrarorganisationer på ett sätt som riskerar att få samma negativa effekt som statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund. Även vissa statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer, som även de delas ut av MUCF, har etniska invandrarorganisationer som mottagare, även om bidragets syfte i grunden är ett annat. Flera av dessa har precis som statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund, koppling till invandrargrupper som står utanför det svenska samhället på avgörande sätt. Vi är inte kritiska till dessa statsbidrags existens i sig. Statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund vill vi dock snarast avveckla och vi vill även förhindra att andra former av statsbidrag går till motsvarande typer av etniska invandrarorganisationer.

10. Coronaviruset, punkt 7 (C)

av Catarina Deremar (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 1 och
avslår motion

2021/22:3797 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD)
yrkande 2.

Ställningstagande

Civilsamhället är viktigt för såväl enskilda som kan få bidra till något ändamål man brinner för, som för de som tar del av verksamheter som anordnas. Civilsamhället bidrar också till gemenskap och föreningsvana, vilket är väldigt betydelsefullt också på samhällsnivå. Coronapandemin har fått stora effekter på civilsamhället. Jag anser att det behöver göras en översyn av de effekter det har fått och vilka åtgärder som krävs för att säkra ett starkt civilsamhälle inklusive idrottsliv även framöver.

11. Stöd till trossamfund, punkt 8 (SD)

av Bo Broman (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Lingham (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:2465 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att ambitionen för religiös verksamhet bör vara att medlemmarna i huvudsak finansierar verksamheten. Det skulle även öka samfundens självständighet i förhållande till staten. Stödgivningen till samfunden för den religiösa verksamheten bör därför på sikt minska, och andelen samfund som finansieras genom medlemsavgifter, med insamlingshjälp av Skatteverket om samfundet så önskar, bör öka. Den långsiktiga ambitionen för den statliga stödgivningen på området bör vara att stödet i huvudsak ska bestå av avgiftsinsamlingshjälp. Statens övriga stöd ska endast ses som ett komplement och inte som en huvudsaklig inkomstkälla.

12. Motivet till det statliga stödet till trossamfund, punkt 9 (SD)

av Bo Broman (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Lingham (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2465 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser, till skillnad från Demokrativillkorsutredningen, att kopplingen mellan stödet till trossamfunden och religionsfriheten inte är självklar och att religionsfriheten således inte är ett huvudsakligt skäl för staten att stötta trossamfunden. Ett av skälen till att staten stöttar trossamfunden i Sverige är för att verksamheten anses samhällsnyttig. Även om många inte aktivt deltar i religiösa aktiviteter såsom gudstjänster så är olika religiösa ceremonier fortfarande viktiga för många, bl.a. begravningar. Stödet till samfunden bidrar till att samfunden kan möta det andliga behov som finns i samhället.

13. Revisorskrav för trossamfund som får utländsk finansiering och för trossamfund som brustit när det gäller demokrativillkoren, punkt 10 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och John E. Weinerhall (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3372 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Vi anser att ett bekymmer som förekommer hos flera av de statsstödsberättigade trossamfunden är den utländska finansieringen. Det kan vara så väl stater som andra aktörer som hjälper till att finansiera byggnationer eller på annat sätt finansierar religiös verksamhet. Inte sällan kommer detta med motkrav där den mottagande församlingen eller trossamfundet står i tacksamhetsskuld till den betalande aktören. Exempelvis kan detta visa sig i att den givande aktören får inflytande över tillsättning av religiösa ledare eller inbjudningar av föreläsare. Därför borde, anser vi, tillsynsmyndigheten tillsätta en revisor i den organisation som tar emot utländsk finansiering för att se till att organisationen uppfyller de krav som staten har ställt som villkor för bidragsutbetalningar samt skatteuppbörd. Samma krav borde ställas på de

trossamfund som har brustit i uppfyllandet av demokrativillkoren så att staten kan följa upp den framtida efterlevnaden på ett överblickbart sätt.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklad, punkt 11 (M)

Kristina Axén Olin (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och John E. Weinerhall (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:KrU15, 2019/20:KrU8 och 2020/21:KrU5.

Vi vidhåller vårt partis ståndpunkt i motion 2021/22:3365 yrkandena 1–3 och 6, men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklad, punkt 11 (SD)

Bo Broman (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Lingham (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:KrU15, 2019/20:KrU8 och 2020/21:KrU5.

Vi vidhåller vårt partis ståndpunkt i motionerna 2021/22:2463 yrkandena 1, 5, 6, 8, 9, 11 och 12, 2021/21:2465 yrkandena 4 och 6, 2021/22:2526 yrkande 1 och 2021/22:2559 yrkande 4, men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklad, punkt 11 (C)

Catarina Deremar (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:KrU15, 2019/20:KrU8 och 2020/21:KrU5.

Jag vidhåller mitt partis ståndpunkt i motionerna 2021/22:3221 yrkandena 27 och 34, 2021/22:3579 yrkande 78 och 2021/22:3581 yrkandena 3–6, men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklad, punkt 11 (KD)

Roland Utbult (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:KrU15, 2019/20:KrU8 och 2020/21:KrU5.

Jag vidhåller mitt partis ståndpunkt i motionerna 2021/22:4164 yrkandena 1, 2, 8, 9 och 11, 2021/22:4191 yrkande 3 och 2021/22:4212 yrkandena 28 och 32, men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (L)

Christer Nylander (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:KrU15, 2019/20:KrU8 och 2020/21:KrU5.

Jag vidhåller mitt partis ståndpunkt i motionerna 2021/22:3965 yrkandena 42, 48, 49 och 57, 2021/22:3984 yrkande 5, 2021/22:4001 yrkande 32 och 2021/22:4009 yrkandena 1–3, men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:80 av Amineh Kakabaveh (-):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera bidragsgivning till olika projekt som avser integration och hedersbrott och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:301 av Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra stöd till föreningar, religiösa samfund eller organisationer som sanktionerar våld och förtryck i hederns namn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:327 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa skattefinansierade statliga bidrag till trossamfund som inte är kopplade till att bevara kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt granska stöd som går till trossamfund med en internationell koppling och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga ned Nämnden för statligt stöd till trossamfund då tro är en privat angelägenhet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett statligt utredningsstöd inför utbetalningar av skattemedel till civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa statligt stöd till Muslimska brödrskapet och dess underorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa statliga medel till Sveriges Unga Muslimer och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra statliga medel till Islamiska Förbundet i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa kommunalt stöd till Muslimska brödrskapet och dess underorganisationer och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda konsekvenserna av det ekonomiska stöd som betalats ut till organisationer inom Muslimska brödraskapets nätverk och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:330 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för att samla den svenska diasporan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för hemvändande svenskar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:578 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av stödet till organisationer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:709 av Martina Johansson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur medel till riksföreningar kan omfördelas till att bli mer årsbaserade föreningsstöd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:721 av Joakim Järrebring (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en särskild lagstiftning för att reglera idéburet offentligt partnerskap (IOP) och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1126 av Magnus Stuart (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en lag om idéburet offentligt partnerskap (IOP) och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1629 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statliga bidrag inte bör få ges till odemokratiska organisationer som möjliggör våldsbejakande djurrättsextremism och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2361 av Robert Hannah och Arman Teimouri (båda L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort bidrag från organisationer som sysslar med omvandlingsterapi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2463 av Jonas Andersson i Linghem m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur regelverk och tillsyn ska skärpas i syfte att förhindra att våldsbejakande och icke-demokratiska organisationer får offentligfinansierat stöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när organisationer upphör att uppfylla demokrativillkor som krävs för att erhålla statsbidrag så ska konsekvenserna utredas av att statsbidrag tidigare har utbetalats till aktuella organisationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur det kan förhindras att organisationer kan erhålla offentligfinansierat stöd genom kommuner och regioner om de har nekats statsbidrag med hänvisning till att de bidrar till radikalisering, våldsbejakande extremism och liknande som kan anses utgöra ett säkerhetsproblem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att stoppa offentligfinansierat stöd till organisationer inom Muslimska brödraskapets nätverk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda konsekvenserna av det offentligfinansierade stöd som betalats ut till organisationer inom Muslimska brödraskapets nätverk och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att motverka inkonsekvent utdelning av statsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag som säkerställer att offentligfinansierat stöd inte ska kunna utgå till organisationer som skapar incitament för och underlättar illegala invandrades vistelse i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund ska avvecklas och att andra typer av statsbidrag inte ska kunna utgå till motsvarande typer av etniska invandrarorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag som säkerställer att statligt stöd inte ska kunna utgå till organisationer med en agenda som kretsar kring vitt privilegium, vit skörhet och motsvarande rasistiska idéer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag i syfte att förstärka arbetet med att förhindra att statsbidrag till organisationer utnyttjas av organiserad brottslighet, klankriminella och liknande aktörer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2465 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödet till trossamfunden inte är en förutsättning för upprätthållande av religionsfriheten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det statliga stödet enbart ska ses som ett komplement till samfundens finansiering genom medlemsavgifter, och att stödet inte ska kunna vara en huvudsaklig inkomstkälla, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör ombesörja att exkluderingskriterier för stödgivning till trossamfund införs och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Myndigheten för stöd till trossamfund ska få ett utökat kontrolluppdrag för mer genomgående och mer frekvent kontroll av stödmottagare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2526 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt regelverk och tillsyn gällande bidrag till ideella föreningar och trossamfund och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2559 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens utbetalningar av stöd till föreningar och stiftelser ska redovisas offentligt för full transparens och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2801 av Noria Manouchi (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sluta finansiera religiös verksamhet med skattemedel och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2920 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att rädda folkparkerna genom ett statligt bidrag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2980 av Christian Carlsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokrativillkor för bidrag i civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3221 av Ola Johansson m.fl. (C):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge föreningsdrivna allmänna samlingslokaler i hela landet långsiktiga förutsättningar att verka och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över stödet till allmänna samlingslokaler i syfte att de ska kunna stötta det omgivande samhället i krissituationer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3365 av Viktor Wärnick m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systematiskt sammanställa och sprida goda exempel på samverkan mellan civilsamhället och offentliga samhällsfunktioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska lägga fram en proposition på basis av utredningsförslaget i SOU 2019:56 och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning och granskning av stöd till civilsamhällets organisationer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma till riksdagen med förslag om att tillse att organisationer som inte delar det svenska samhällets grundläggande demokratiska värderingar inte får något offentligt stöd och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla ansvaret för tillsyn och medelstildelning till civilsamhället hos en myndighet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa stöden till föreningar som enbart vilar på etnisk grund och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3372 av Viktor Wärnick m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning om att alla bidrag till ungdomsorganisationer, trossamfund och folkbildningen borde samlas under ett paraply för att kunna öka

- kontrollen och tillämpa mer enhetliga demokrativillkor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett revisorskrav för trossamfund som erhåller utländsk finansiering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda huruvida ett revisorskrav bör införas för trossamfund som har brustit i uppfyllandet av demokrativillkoren, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C):

78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om effektivare regler och kontroller för att förhindra att offentliga medel går till organisationer som motarbetar den liberala demokratin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekterna av coronapandemin på civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utveckla modeller för partnerskap mellan ideella organisationer, offentliga organ och näringslivet för att skapa möjligheter till fler samarbeten och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en föreningsrättsutredning i syfte att tydliggöra och stärka civilsamhällets särart samt öka förutsättningarna att hantera kriser och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna för civilsamhället att bidra till integration och ökad delaktighet i samhället och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om goda förutsättningar för dem som bidrar till samhället genom sitt ideella engagemang, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3703 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna att ta fram tydliga och rättssäkra demokrativillkor i de förordningar som styr den statliga bidragsgivningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3704 av Ludvig Aspling m.fl. (SD):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetssäkring av offentligfinansierad verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3789 av Karin Enström m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av utbetalningssystemen till religiösa samfund och civilsamhällets organisationer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3797 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spelregler mellan det civila samhället, det offentliga och privata och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt och förbättrat stöd till det civila samhället efter pandemin och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3862 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ta fram en samlad strategi för att stödja lokala insatser och engagemang inom civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L):

42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utformningen och kontrollen av organisationsbidrag bör skärpas så att bidrag aldrig går till verksamhet som främjar segregation eller motverkar demokratiska värderingar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en skärpt tillsyn av demokrativillkoret och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett demokrativillkor bör införas för regionala och kommunala bidrag och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett demokratikriterium vid bidragsgivning till religiösa samfund och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt demokrativillkor för bidragsgivning från såväl staten som kommuner och regioner och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om civilsamhällets roll i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en form för idéburet offentligt partnerskap på nationell nivå som kan säkra långsiktig samverkan med civilsamhället och ge möjlighet att permanenta viktiga organisationer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4009 av Christer Nylander m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera åtgärder och reformer av statens stöd till civilsamhället i syfte att underlätta för organisationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt utveckla de statliga stöden till organisationer inom civilsamhället genom åtgärder som stärker långsiktigheten och minskar detaljregleringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en särskild översyn av de lagar och regler som i dag försvårar för mindre idéburna aktörer att verka inom välfärdssektorn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffat föreningsbidrag till etniskt definierade föreningar och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt kontroll av utbetalningar till civilsamhällesorganisationer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att stötta föreningslivet och folkhögskolor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4096 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokrativillkor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om civilsamhället som en av samhällets grundbultar och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydligt demokrativillkor som också tar hänsyn till civilsamhällets aktörer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att tillräcklig hänsyn tas till civilsamhällets särart och betydelse i utredningar och regelgivning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att analys av konsekvenser för det civila samhället vid utformning av politik och regelgivning ska genomföras och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett tydliggörande av hur ett ideellt offentligt partnerskap (IOP) ska kunna genomföras inom ramen för dagens lagstiftning eller med de förändringar av lagstiftningen som krävs för att formen ska kunna användas och utvecklas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning av förstärkt kunskap hos offentliga aktörer för att man bättre ska förstå civilsamhällets särart samt om ytterligare utredning av minskat regelkrångel och förenklade bidragsansökningar för civilsamhällets organisationer och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna civilsamhällets ställning i förhållande till näringslivet och det offentliga och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4191 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokrativillkor för bidrag i civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhälle och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
11. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:80	Amineh Kakabaveh (-)	7
2021/22:301	Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD)	7
2021/22:327	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–6 och 8–10
2021/22:330	Markus Wiechel m.fl. (SD)	2 och 3
2021/22:578	Jan Ericson (M)	
2021/22:709	Martina Johansson (C)	
2021/22:721	Joakim Järrebring (S)	
2021/22:1126	Magnus Stuart (M)	
2021/22:1629	Peter Helander och Helena Lindahl (båda C)	8
2021/22:2361	Robert Hannah och Arman Teimouri (båda L)	2
2021/22:2463	Jonas Andersson i Linghem m.fl. (SD)	1, 5, 6, 8, 9, 11 och 12
2021/22:2465	Aron Emilsson m.fl. (SD)	4 och 6
2021/22:2526	Adam Marttinen m.fl. (SD)	1
2021/22:2559	Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)	4
2021/22:2801	Noria Manouchi (M)	1
2021/22:2920	Runar Filper (SD)	
2021/22:2980	Christian Carlsson (KD)	1
2021/22:3221	Ola Johansson m.fl. (C)	27 och 34
2021/22:3365	Viktor Wärnick m.fl. (M)	1–3 och 6
2021/22:3579	Johan Hedin m.fl. (C)	78
2021/22:3581	Peter Helander m.fl. (C)	3–6
2021/22:3703	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2021/22:3797	Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD)	
2021/22:3862	Teresa Carvalho m.fl. (S)	
2021/22:3965	Johan Pehrson m.fl. (L)	42, 48, 49 och 57
2021/22:3984	Johan Pehrson m.fl. (L)	5
2021/22:4001	Lina Nordquist m.fl. (L)	32
2021/22:4009	Christer Nylander m.fl. (L)	1–3

2021/22:4096	Annika Hirvonen m.fl. (MP)	9
2021/22:4164	Roland Utbult m.fl. (KD)	1, 2, 8, 9 och 11
2021/22:4191	Andreas Carlson m.fl. (KD)	3
2021/22:4212	Sofia Damm m.fl. (KD)	28 och 32